

1.1. UVOD

Polazeći od opštepoznate činjenice da je- za razliku od opredjeljenja prijašnje društvene zajednice, koja je bila zasnovana na osnovnom principu samoupravnih društvenih odnosa u svim područjima života i u kojem je društvena svojina opredjeljivala i cjelokupnu društvenu nadgradnju i gdje je društvena svojina imala istaknuto privilegovani položaj koji se onda iz političkog područja prenio i na ukupan zakonodavni sistem- današnji Ustav Republike Srpske¹ potvrdio je uspostavljanje sadašnjeg, novog, društveno-ekonomskog sistema koji ogleda vladavina tržišne privrede, a samim tim ukazala se neizostavna potreba za drugačijim, novim i sveobuhvatnijim, odnosom prema svojini.

Dakle, sada svi oblici vlasništva imaju jednaku pravnu zaštitu² i zakonom se može ograničiti ili oduzeti pravo vlasništva, uz pravičnu naknadu³.

Dalji, revolucionarni pomak u stvarnopravnom uređenju uspostavio se donošenjem Zakona o stvarnim pravima (ZSP)⁴ kojim je u Republici Srpskoj izvršena kodifikacija stvarnog prava, a u okviru te kodifikacije uspostavljena su i neka nova zakonska rješenja, u odnosu na do tada važeći Zakon o osnovnim svojinsko pravnim odnosima (ZOSPO)⁵.

Osnovna namjera zakonodavca, koja ga je rukovođila pri donošenju ZSP, bila je da se pravni poredak Republike Srpske vrati u kontinentalnoevropski pravni krug, gdje građansko (privatno) pravo zauzima centralno mjesto⁶.

Zato su, sasvim razumljivo, i odredbe ZSP koje tretiraju sticanje prava svojine na osnovu zakona vraćene u taj krug.

Aktuelnost teme predstavljala je poseban izazov za istraživanje u ovoj oblasti. Predmet istraživanja su pravne norme ZSP koje zajednički čine jedinstvenu grupu

1 Službeni glasnik RS, br. 3/92, br. 6/92, br. 8/92, br.15/92 i br.19/92.

2 Člana 54. Ustava Republike Srpske.

3 Član 56. stav 1. Ustava Republike Srpske.

4 Sl.gl. RS, br. 124/08 i br. 30/09.

5 Sl.list SFRJ 6/80, 36/90 i Sl.gl.RS br. 38/03.

6 D.Medić, Reforma stvarnog prava u Republici Srpskoj, u Zbornik radova V Savjetovanja iz oblasti građanskog prava, Jahorina 2010.g., str 27.

istovrsnih pravnih odnosa, originarnog-izvornog sticanja vlasništva, sticanja prava vlasništva na osnovu zakona u Republici Srpskoj i to sa svim svojim pojavnim oblicima i specifičnostima.

Cilj istraživanja je da kroz analizu pozitivno-pravnih propisa iz ove oblasti, a iz svog ugla, ponudimo optimalan model za regulisanje te pravne oblasti u stvarnopravnom zakonodavstvu Republike Srpske.

Iz predmeta i cilja istraživanja prizilazi i osnovna hipoteza ovog rada:

- da je stvarnopravna oblast sticanja prava vlasništva na osnovu zakona, novim Zakonom o stvarnim pravima koji se primjenjuje od 01.01.2010. godine⁷, adekvatno obrađena, ali da postoje i određeni nedostaci koje bi trebalo ispraviti u narednom periodu.

Ovo istraživanje je zahtijevalo kompleksan pristup predmetnoj materiji, a bilo je potrebno i korišćenje različitih metoda. Prilikom izrade rada koristili smo se prevashodno dogmatskom, normativnom, istorijsko-pravnom i komparativnom metodom.

Kod analize ove materije pokušali smo dati istorijat, najvažnije teorijsko-pravne odredbe kod nas, iskustva iz zemalja u okruženju, te sudsku praksu koja je interesantna za primjenu pojedinih odredaba zakona.